

УДК 378:811.111::004

DOI <https://doi.org/10.32782/1992-5786.2025.99.17>

К. В. Вороніна

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов професійного спрямування
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Т. Б. Валійова

старший викладач кафедри іноземних мов
Харківського національного університету радіоелектроніки

ЗАСТОСУВАННЯ МВОК (МАСОВИЙ ВІДКРИТИЙ ОНЛАЙН КУРС) ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗВО З УРАХУВАННЯМ МІНЛИВИХ УМОВ

Сучасний освітній процес зазнає значних трансформацій під впливом цифрових технологій, глобалізації та змін у соціально-економічному середовищі. Масові відкриті онлайн-курси (МВОК) стали потужним інструментом для розширення доступу до якісної освіти, особливо у сфері вивчення іноземних мов. Основною особливістю МВОК є їх відкритість: курси доступні будь-кому, незалежно від місця проживання, попереднього досвіду чи рівня освіти. Особливого значення онлайн-курси набули в умовах кризових ситуацій, таких як пандемії чи військові конфлікти, коли традиційні освітні моделі стикаються з обмеженнями.

У статті описано застосування масових відкритих онлайн-курсів (МВОК) у процесі вивчення іноземних мов у закладах вищої освіти (ЗВО) з урахуванням сучасних викликів, таких як військові конфлікти, пандемії та стрімкі технологічні зміни. Проаналізовано характерні особливості МВОК, вплив на ефективність навчального процесу та можливість інтеграції у традиційне та змішане навчання. Розкрито ключові переваги використання онлайн-курсів у вивченні іноземних мов, зокрема доступність навчальних матеріалів, адаптивність до індивідуальних потреб студентів, гнучкість у виборі темпу навчання та інтерактивність. Досліджено різні підходи до персоналізації та мотивації студентів у межах цифрового навчання, включаючи використання штучного інтелекту, гейміфікації та зворотного зв'язку. Розглянуто можливості безперервного навчання під час військових дій, роль мобільних платформ у забезпеченні доступу до освітнього контенту та особливості підтримки студентів у стресових ситуаціях. Особливу увагу приділено аналізу досвіду інтеграції МВОК у провідних університетах світу, таких як Гарвардський університет, MIT, Стенфордський університет, а також у вітчизняних ЗВО, які співпрацюють із платформами Prometheus, EdEra, WiseCow, ВУМ online та іншими. Показано, що успішне впровадження МВОК вимагає комплексного підходу, що включає підтримку з боку викладачів, розвиток цифрової інфраструктури та розробку стратегій гібридного навчання. Зазначено, що інтеграція МВОК у систему вищої освіти сприяє модернізації освітнього процесу, підвищенню якості викладання іноземних мов та розширенню доступу до якісної освіти незалежно від зовнішніх обставин.

Ключові слова: масові відкриті онлайн-курси (МВОК), дистанційне навчання, вивчення іноземних мов, персоналізація освіти, мотивація студентів, цифрові технології, адаптивність, освітні платформи, інтеграція МВОК.

Постановка проблеми. У сучасних умовах цифрової трансформації освіти масові відкриті онлайн-курси (МВОК) стали невід'ємною складовою процесу навчання. Вони надають широкі можливості для доступу до якісного освітнього контенту, дозволяючи студентам вивчати іноземні мови в інтерактивному середовищі з використанням сучасних технологій. Проте впровадження МВОК у навчальний процес закладів вищої освіти (ЗВО) супроводжується низкою викликів, зокрема: адаптацією навчальних програм до нових форм дистанційного навчання; забезпеченням ефективної комунікації між викладачами та студентами; підтримкою мотивації та залученості студентів;

адаптацією навчального процесу до мінливих умов (воєнні конфлікти, пандемії, технологічні зміни).

Зв'язок цієї проблеми з важливими науковими та практичними завданнями полягає в необхідності розробки ефективних методик інтеграції МВОК у навчальний процес ЗВО, що сприятиме підвищенню якості вивчення іноземних мов. Наукова значущість проблеми полягає у вивченні механізмів адаптації онлайн-курсів до змінних зовнішніх умов та використанні інноваційних підходів (штучного інтелекту, адаптивного навчання, змішаних форм освіти).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дистанційна форма навчання почала свій розви-

ток ще за часів А. Ейнштейна, проте він є відомим вченим в області фізико-математичних наук, щодо педагогічних: предтечою дистанційного навчання став Ісаак Пітман [1], який у 1840 році у Великій Британії склав програму, яка передбачала навчання стенографії шляхом листування. У наступному столітті питанням освіти за межами навчальних закладів, через її розвиток в дослідженнях проблематики формування основ функціонування дистанційної форми здобування знань, займалися наступні вчені: Чарльз Ведемайєр у 1960-х роках розробляв концепції незалежного та дистанційного навчання [2]; Майкл Мур у 1973 році сформулював теорію трансакційної дистанції (Transactional Distance Theory) [3]; відобразив процес створення форми заочного навчання у своїй роботі «Theory and practice of distance education» Бер'є Холмбергю [4] та інші.

Щодо сучасного формату, який бере своє зародження з появи персональних комп'ютерів (1980 р.) та інтернету (1983 р.), що в об'єднанні значно спростили, автоматизували процес навчання; саме з цього моменту (використовуючи потужність «швидкісного» інтернету) почали створюватися різноманітні онлайн-курси та вебінари, об'єднуючи в одній мережі слухачів з різних куточків світу, та розвиток за часів пандемії (2020 р.), яка змусила не тільки сектор навчання, а й інші галузі пристосовуватися до нових незвичних ум – це питання стало розглядатися міністерствами, закладами освіти, науковими клубами, окремими науковцями все частіше.

Теоретичною базою для даної роботи серед іноземних педагогів, вчених стали Н. Керімбаєв, Дж. Култан, С. Абдикарімова, А. Акрамова з роботою, в якій було окреслено практичне застосування системи LMS Moodle для організації дистанційного навчання студентів з різних країн [5]; Рулінаваті Касмад, яка заглиблюється у значення масових відкритих онлайн-курсів в освіті, особливо під час пандемії Covid-19 [6]; Абід Халім представляє МВОК як можливість для студентів отримати доступ до великого переліку курсів, розробленими науковими, державними або комерційним установами [7]; Мін Лан і Кхе Фун Хю описали дослідження щодо застосування послідовного пояснювального підходу змішаних методів для вивчення залучення студентів до МВОК [8].

Серед вітчизняних науковців та діячів, які розглядали та проводили дослідження щодо теми дистанційного навчання та масових відкритих онлайн-курсів, слід виокремити Бацуровську І. В., Джаландінову А.М. [9]; Кухаренко В. М. [10]; Мурашченко Т. В. [11]; Баштовий А. [12]; Гавриленко С. розглядає можливості МВОК на прикладі програми вивчення англійської мови [13]; Терлецька Т. С. [14]; Медведєва М. О. [15] та інші. Відповідно до роботи, яку провели науковці та діячі (вітчизняні

та зарубіжні) у сфері науки, підтверджено, що масові відкриті онлайн-курси мають свої переваги, особливо розглядаючи можливості для вивчення іноземних мов. Однак, попри очевидні переваги, залишається низка викликів, пов'язаних із ефективністю впровадження МВОК у ЗВО, рівнем мотивації студентів, необхідністю педагогічного супроводу та інтеграції з традиційними методами навчання.

Метою статті є аналіз можливостей та ефективності використання масових відкритих онлайн-курсів (МВОК) при вивченні іноземної мови у закладах вищої освіти (ЗВО) в умовах динамічних змін у сфері освіти та технологій.

Виклад основного матеріалу. Масові відкриті онлайн-курси (МВОК), будучи формою дистанційного навчання, надають вільний доступ до освітніх матеріалів для широкої аудиторії через інтернет, де є об'єднані відео-лекції, інтерактивні завдання, тести, форуми для обговорення та можливості автоматичного або експертного оцінювання знань. Основною особливістю МВОК є їх відкритість та вони доступні будь-кому, незалежно від місця проживання, попереднього досвіду чи рівня освіти. Вони можуть бути безкоштовними або частково платними, наприклад, якщо передбачена сертифікація після проходження курсу; беручи до уваги інші особливості МВОК, можна ілюстровано зобразити їх характеристики (рис.1).

Можна побачити, що представлені особливості МВОК мають велику кількість переваг, які отримує під час навчання студент та викладач, використовуючи дані можливості. Опишемо платформи де можна запровадити відповідний курс, виділимо наступні:

- Prometheus – українська платформа, що пропонує курси з англійської мови, зокрема ділової та академічної англійської;
- EdEra – український сервіс, що містить курси з англійської мови та методики викладання, орієнтовані на сучасні освітні потреби.;
- WiseCow – зосереджується на історичних, культурних та гуманітарних дисциплінах, але також містить курси для розвитку мовних навичок.;
- Українська команда Google – освітні ініціативи, включаючи ресурси для вивчення мов;
- ВУМ online – курси для особистісного розвитку, включаючи мовну компетенцію;
- EduHub – освітня платформа з практичним підходом до навчання;
- Impactorium – розвиток навичок комунікації, що може бути корисним для вивчення мов;
- Coursera – пропонує курси з англійської, французької, китайської, іспанської та інших мов; викладачі з провідних університетів (Cambridge, Yale, University of London); інтерактивні відеоуроки, аудіофайли, тестові завдання;

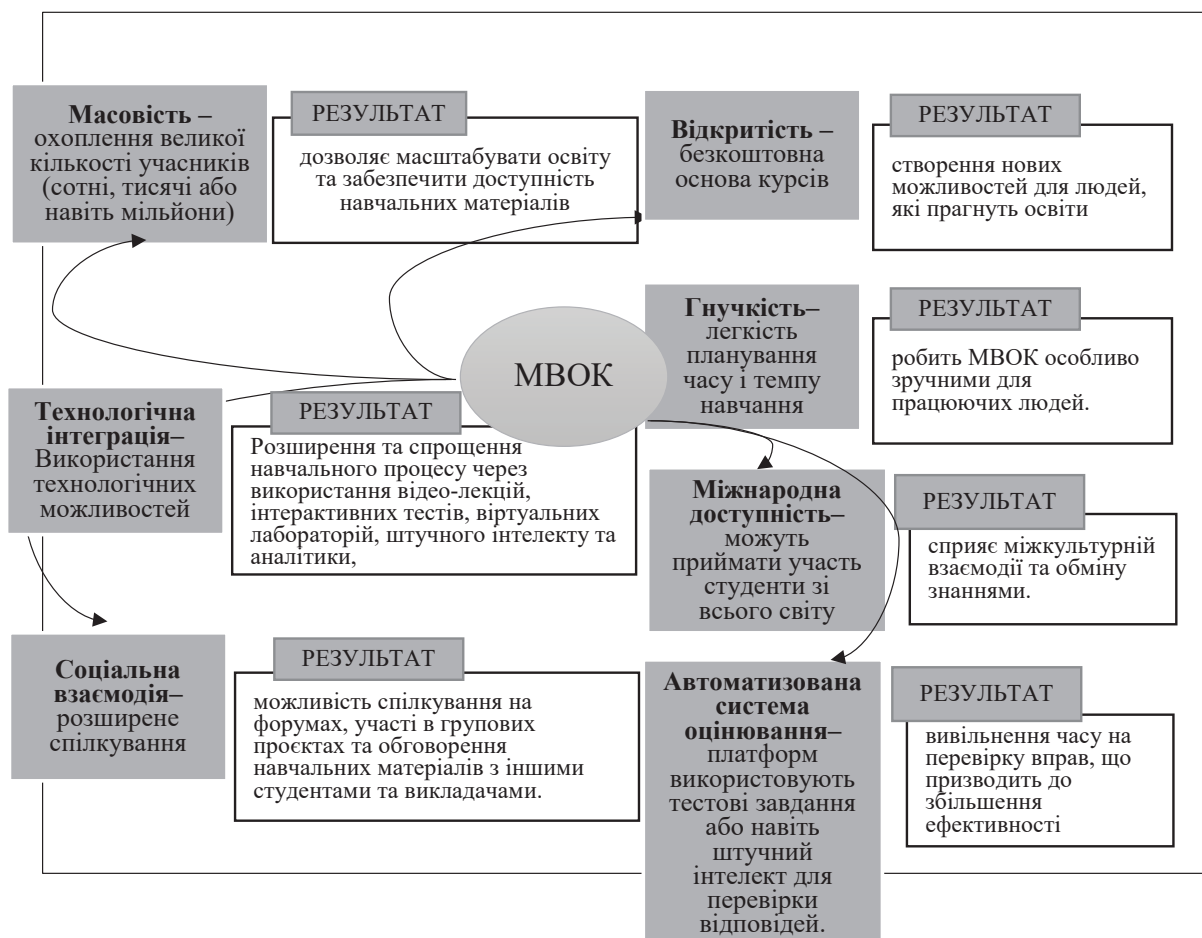

Рис. 1. Характерні особливості масових відкритих онлайн-курсів (МВОК)

Джерело: сформовано автором на основі [13-15]

– ПостНаука – популяризація науки, що може бути корисним для академічного мовного розвитку;

– Khan Academy, TED, Stepik – безкоштовні ресурси, що охоплюють різні аспекти мовного навчання. [16].

На згаданих вище платформах можна розмістити власний курс та знайти багато корисного, відповідно, як можливість бюджетного та не менш ефективного засобу розміщення, слід згадати сервіси YouTube та Google.

Розглядаючи наявні ресурси в мережі інтернет, доводиться твердження, що МВОК надають широкі можливості для вивчення іноземних мов, дозволяючи студентам обирати найбільш підходящі формати навчання. Їх інтеграція у вищу освіту сприяє доступності знань, хоча залишається питання персоналізації та мотивації студентів, а також підходу до їх використання – як у традиційному, так і в змішаному навчанні.

У класичному підході до освіти МВОК можуть виконувати роль додаткового навчального інструменту. Вони допомагають студентам самостійно опановувати нові теми, переглядати лекції та викону-

вати інтерактивні завдання. Залучення онлайн-курсів до навчального процесу дозволяє: розширити доступ до знань – студенти можуть користуватися матеріалами провідних світових університетів, що значно збагачує їхній освітній досвід; посилити самостійну роботу – викладачі можуть рекомендувати МВОК як доповнення до основної програми; запровадити нові методи викладання – інтеграція мультимедійного контенту та тестових завдань робить традиційні заняття більш динамічними.

Проте найбільш ефективним підходом до використання МВОК вважається їх поєднання зі змішаними формами навчання, які забезпечують гнучкість і персоналізацію освітнього процесу, що дозволяє отримати найкраще з обох форматів. Інтеграція МВОК у змішане навчання може відбуватися через: модель перевернутого класу (flipped classroom) – студенти проходять теоретичний матеріал онлайн, а під час занять застосовують знання на практиці; гібридні курси – частина занять проводиться у класі, а частина – у цифровому середовищі; персоналізовані освітні траєкторії – студенти можуть обирати курси відповідно до власних рівнів підготовки та навчальних потреб.

Розуміючи формати застосування МВОК, увагу слід зосередити на індивідуальному підході до навчання та підтримці високої мотивації студентів, що можна віднести до переліку мінливих умов, які можуть вплинути на попит масових відкритих онлайн-курсів. Таким чином слід представити методи персоналізації та методи мотивації студентів, що стане передумовою створення зацікавленості слухачів та забезпечить прийнятне відвідування створеного курсу з акцентом на вивчення іноземної мови (табл. 1).

Інтеграція МВОК у традиційне та змішане навчання відкриває нові можливості для вивчення іноземних мов, проте вимагає адаптації до індивідуальних потреб студентів та стимулювання їхньої мотивації. Використання адаптивних технологій, гейміфікації та соціальної взаємодії може суттєво підвищити ефективність навчального процесу та зробити його більш захопливим.

Зазначимо мінливі умови, на які нажалі ніхто не можемо вплинути: можливості відвідування студентами ЗВО у сучасних умовах унеможлиблює

Таблиця 1

Персоналізація та мотивація студентів у МВОК

Методи персоналізації	Опис
Адаптивні алгоритми	Використання штучного інтелекту для підбору матеріалів відповідно до рівня знань студента.
Гнучкі маршрути навчання	Можливість обирати теми, темп проходження курсу та формат завдань.
Практичні завдання за спеціальністю	Використання професійної лексики (англійська для юристів, IT-спеціалістів, медиків тощо).
Персоналізовані рекомендації	Автоматизовані поради щодо подальшого навчання на основі пройдених курсів і результатів тестів.
Методи мотивації	Опис
Гейміфікація	Використання балів, рейтингів, сертифікатів та значків для підвищення залученості.
Соціальна взаємодія	Форумні обговорення, групові проєкти та парні завдання для підвищення комунікації.
Практична орієнтованість	Використання отриманих знань у реальних комунікативних ситуаціях (онлайн-спілкування, ведення блогів тощо).
Зворотний зв'язок	Автоматизовані тести, персоналізовані коментарі від викладачів і колег.

Джерело: сформовано автором на основі [13-17]

фізичну присутність, в цьому випадку масові відкриті онлайн-курси (МВОК) є не лише інструментом доступу до знань, а й механізмом забезпечення безперервного навчання в умовах глобальних криз, технологічних змін та суспільних викликів. Освітній процес часто піддається впливу зовнішніх факторів, таких як військові конфлікти, пандемії або стрімкий розвиток технологій, що вимагає швидкої адаптації навчальних платформ та методик.

Гнучкість та адаптивність МВОК дозволяє забезпечити навчання в будь-яких умовах, особливо при вивченні іноземних мов, що, наприклад, для населення України є великою перевагою, адже отримання вільного доступу до матеріалів з іноземних мов, спрощує життєві обставини, в яких сьогодні знаходяться українці, зокрема: військові дії – забезпечення доступу до освіти для студентів у зонах конфлікту; пандемії та глобальні кризи – підтримка навчального процесу в умовах карантину та обмежень; технологічні зміни – використання новітніх цифрових інструментів для покращення освітнього досвіду. Звідси, слід розглянути детальніше, як онлайн-курси реагують на кожен із цих викликів, та які механізми дозволяють зберігати ефективність навчання. Проводячи дослідження, щодо пристосування до умов, створених військовими діями на території України, було зазначено на ключових особливостях адаптації мовних МВОК (табл. 2).

Таким чином, військові конфлікти створюють значні перешкоди для традиційного навчання, особливо у вивченні іноземних мов, які потребують постійної практики та взаємодії. Онлайн-курси стають важливим інструментом підтримки мовної освіти, дозволяючи студентам продовжувати навчання незалежно від місця перебування. Так, наприклад, Prometheus, EdEra, Stepik, активно впроваджують безкоштовні курси з вивчення англійської, німецької, французької та інших мов для українців, які через військові дії змушені адаптуватися до нових мовних середовищ.

Роблячи екскурс в нещодавню історію з пандемією, можна з певністю сказати, що ця кризова подія надала поштовху для розвитку дистанційного навчання, від якого стали набувати популярності МВОК. Пандемія COVID-19 показала, що дистанційне навчання є не лише альтернативою традиційним методам, а й ефективним способом оволодіння іноземними мовами. В умовах карантину студенти активно використовували онлайн-курси для вдосконалення мовних навичок. Онлайн-курси адаптували вивчення мов під час пандемії наступним чином:

– Живі мовні заняття через Zoom, Microsoft Teams, GoogleMeet – інтерактивні онлайн-уроки з викладачами.

Таблиця 2

Ключові особливості адаптації мовних МВОК під час військових дій

Ключові особливості	Опис
Доступність курсів з будь-якої точки світу	Онлайн-курси забезпечують можливість навчання незалежно від місця перебування студента.
Можливість асинхронного навчання	Студенти можуть навчатися у зручний для них час без необхідності синхронних занять.
Ресурси для самонавчання	Відео- та аудіоматеріали, інтерактивні вправи, тести, словники та перекладачі дозволяють самостійно вивчати мову.
Онлайн-ком'юніті для мовної практики	Чати, мовні клуби, тандем-обмін із носіями мови через платформи Duolingo, Italki, Speaky.
Курси для біженців та переселенців	Спеціалізовані програми для адаптації до нового мовного середовища (Prometheus, Coursera, Udemy).
Гейміфікація та інтерактивні методи	Використання ігрових механік для підвищення мотивації (Duolingo, LingQ, Kahoot).
Мобільні додатки для автономного навчання	Можливість вивчати мову без постійного доступу до комп'ютера (Busuu, Memrise, Babbel).
Дистанційні мовні іспити та сертифікація	Онлайн-тестування для отримання міжнародних сертифікатів (IELTS Indicator, TOEFL Home Edition).

Джерело: сформовано автором на основі [16]

– Мобільні додатки для щоденної практики – Duolingo, Babbel, Busuu, які дозволяють підтримувати мовні навички.

– Віртуальні мовні клуби та дискусійні групи – організація спілкування з носіями мови через платформи, такі як Tandem, HelloTalk.

– Мікрокурси та експрес-навчання – швидкі інтенсиви для вивчення базової лексики та граматики (Coursera, Udemy).

– Автоматизовані перевірки письмових завдань – Grammarly, Write & Improve, які аналізують тексти та надають рекомендації.

Зазначені вище онлайн-курси дозволяють студентам не лише продовжувати навчання, але й розширити свої можливості для міжнародного спілкування та професійного зростання.

Обов'язково для обговорення даної теми, в цьому невід'ємно допомагає прогрес технологічної сфери, завдяки якій створення МВОК стає простішим та ефективнішим у використанні – інновації у сфері цифрових технологій суттєво змінюють підходи до вивчення іноземних мов. Використання штучного інтелекту, адаптивного навчання та віртуальної реальності значно покращує засвоєння мовного матеріалу. Цей вза-

ємозв'язок між якістю МВОК та цифровізацією можна простежити відповідно до сьогоденних технологічних трендів (табл. 3).

Таким чином, такі технології дозволяють значно підвищити ефективність мовного навчання, роблячи його більш доступним, персоналізованим та інтерактивним, особливо це дає ЗВО більше переваг для розробки високо інформованих та корисних курсів – сучасні виклики, пов'язані з військовими діями, пандеміями та технологічними змінами, вимагають від закладів вищої освіти (ЗВО) швидкої адаптації та впровадження гнучких освітніх підходів. Масові відкриті онлайн-курси (МВОК) стають важливим інструментом у забезпеченні безперервності навчання, зокрема у вивченні іноземних мов.

ЗВО активно інтегрують онлайн-курси у свої навчальні програми, використовуючи їх як доповнення до традиційного або змішаного навчання. Це дозволяє студентам отримувати доступ до якісних матеріалів, взаємодіяти з міжнародними експертами, а також розширювати власні академічні можливості. Існує кілька моделей інтеграції МВОК у традиційне та змішане навчання університетів (табл. 4).

Таблиця 3

Основні технологічні тренди у мовному навчанні через МВОК

Технологія	Застосування у вивченні іноземних мов
Штучний інтелект (AI)	Персоналізація навчального процесу, адаптація вправ під рівень студента (ChatGPT, Google Bard).
Голосові асистенти	Практика вимови та діалогів (Siri, Google Assistant, Amazon Alexa).
Доповнена та віртуальна реальність (AR/VR)	Створення віртуальних середовищ для занурення у мовний контекст (Mondly VR).
Гейміфікація	Використання ігрових механік для мотивації (Duolingo, LingQ).
Машинне навчання	Аналіз помилок у мовленні та письмі, адаптація вправ (Write & Improve).
Блокчейн	Зберігання сертифікатів про проходження мовних курсів.

Джерело: сформовано автором на основі [18]

Таблиця 4

Форми інтеграції МВОК у навчальний процес ЗВО

Модель інтеграції	Особливості та переваги
Допоміжний ресурс у традиційному навчанні	Використання МВОК як додаткового матеріалу для самостійного вивчення, що підсилює основний курс.
Заміна частини дисципліни	Деякі теми вивчаються за допомогою онлайн-курсів, а університетські викладачі проводять консультації та практичні заняття
Повна інтеграція у навчальні програми	МВОК стають обов'язковою частиною навчального процесу, оцінки за які зараховуються в рамках дисципліни.
Дистанційні сертифікаційні програми	Студенти можуть отримати сертифікати міжнародних платформ (Coursera, EdX, Prometheus) та зарахувати їх у ЗВО.

Джерело: сформовано автором

Зазначені моделі в таблиці 4 дають студентам можливість обирати індивідуальний темп навчання, підвищувати рівень академічної мобільності та сприяти міжуніверситетському обміну знаннями. Щодо переваг ініціювання МВОК у ЗВО, можна виокремити наступні:

1. Доступність і гнучкість навчання. Студенти отримують можливість вивчати курси у будь-який зручний час, не прив'язуючись до конкретного розкладу занять. Це особливо важливо в умовах військових дій, коли стабільність освітнього процесу може бути порушена.

2. Міжнародний освітній досвід. Завдяки МВОК студенти можуть навчатися у кращих викладачів з усього світу та отримувати міжнародні сертифікати, які визнаються багатьма університетами та компаніями.

3. Інтерактивність та персоналізація. Адаптивні технології дозволяють налаштовувати навчальний процес під потреби кожного студента. Наприклад, платформи, такі як Coursera та Stepik, пропонують алгоритми, що коригують складність завдань залежно від прогресу студента.

4. Зменшення навантаження на викладачів. Автоматизовані тести, завдання та інтерактивні вправи дозволяють викладачам більше часу приділяти консультуванню студентів, а не рутинній перевірці завдань.

5. Актуалізація знань відповідно до ринку праці. Часто навчальні програми університетів відстають від вимог ринку, але завдяки МВОК студенти можуть отримати доступ до новітніх дослі-

джень та актуальних кейсів від провідних компаній.

Авжеж кожні переваги мають і зворотну сторону, саме тому слід зазначити можливі виклики та труднощі провадження МВОК у ЗВО (табл. 5).

Таким чином, успішна інтеграція масових відкритих онлайн-курсів (МВОК) у систему вищої освіти вимагає комплексного підходу, що включає чітку стратегію, підтримку з боку освітніх установ, адаптацію методів викладання та розвиток цифрової інфраструктури. Чітка стратегія впровадження МВОК передбачає: для ефективного інтеграції онлайн-курсів необхідно розробити загальнодержавну та університетську стратегію; розробку механізмів зарахування сертифікатів для офіційного визнання результатів навчання; створення критеріїв якості онлайн-курсів, які відповідатимуть стандартам академічної освіти; вдосконалення підходів до оцінювання знань, що дозволить враховувати онлайн-навчання в загальній успішності студента.

Без узгодженої стратегії МВОК можуть залишитися лише додатковими ресурсами, а не повноцінною частиною освітнього процесу. Для зображення практичного досвіду застосування в навчальному процесі масових відкритих курсів, слід навести декілька прикладів на вітчизняному та зарубіжному просторі.

Світові університети вже активно впроваджують масові відкриті онлайн-курси (МВОК) у свої освітні програми, що дозволяє їм розширювати доступ до якісної освіти та підвищувати ефек-

Таблиця 5

Труднощі впровадження МВОК у заклади освіти

Виклик	Можливі шляхи вирішення
Відсутність механізмів офіційного зарахування сертифікатів	Університети мають розробити правила та критерії визнання сертифікатів МВОК.
Низька мотивація студентів до самостійного онлайн-навчання	Викладачі повинні інтегрувати елементи гейміфікації та групові проекти для підвищення зацікавленості.
Проблеми з якістю онлайн-курсів	Важливо обирати курси, що відповідають стандартам освіти та мають сертифікацію.
Нерівний доступ до технічних засобів та інтернету	Університети можуть надавати студентам доступ до комп'ютерних класів або бібліотек фізичних та цифрових онлайн.

Джерело: сформовано автором

тивність навчального процесу. Одним із перших прикладів стала ініціатива таких платформ, як Coursera, edX та FutureLearn, які були створені у співпраці з провідними університетами, включаючи Гарвардський університет, Массачусетський технологічний інститут (MIT) та Стенфордський університет.

Гарвардський університет та MIT стали засновниками платформи edX, що дозволяє студентам з усього світу проходити курси найкращих викладачів, отримувати сертифікати та навіть зараховувати ці курси як частину своїх академічних програм. Ці університети також розвивають моделі гібридного навчання, у яких поєднується онлайн-освіта з традиційними методами викладання, що дозволяє студентам краще засвоювати матеріал.

Стенфордський університет, один із піонерів онлайн-освіти, активно використовує Coursera для створення курсів з різних дисциплін, включаючи вивчення іноземних мов. Університет також розробляє власні цифрові платформи для підтримки дистанційного навчання, а його викладачі активно впроваджують методи персоналізованого навчання через МВОК.

Великі університети Європи, такі як Оксфордський та Кембриджський, використовують МВОК як додатковий навчальний інструмент, який дозволяє студентам отримувати доступ до лекційних матеріалів та інтерактивних завдань. Наприклад, FutureLearn активно співпрацює з британськими університетами, пропонуючи курси, що поєднують онлайн-навчання з практичними завданнями та кейсами.

Досвід українських університетів також демонструє успішну інтеграцію МВОК у навчальний процес. Наприклад, Київський національний університет імені Тараса Шевченка та Національний університет «Львівська політехніка» співпрацюють з платформами Prometheus та EdEra, розробляючи власні курси для студентів та широкої аудиторії. Завдяки цьому студенти можуть навчатися за сучасними програмами, навіть у кризових умовах.

Отже, досвід провідних університетів світу показує, що ефективна інтеграція МВОК сприяє підвищенню доступності та якості освіти, дозволяє адаптувати навчальний процес до мінливих умов та стимулює розвиток інноваційних методик викладання. Використання онлайн-курсів як доповнення до традиційного навчання або як його альтернативи відкриває нові можливості для студентів та викладачів у сучасному цифровому світі.

Висновки і пропозиції. Сучасна освіта дала поштовх масовим відкритим онлайн-курсам (МВОК), які відкрили нові можливості для вищої освіти, роблячи навчальний процес більш доступним, гнучким та адаптивним до сучасних викликів. Інтеграція МВОК у заклади вищої освіти (ЗВО)

сприяє підвищенню якості викладання, розширенню академічної мобільності студентів і вдосконаленню методів навчання іноземних мов. Однією з ключових переваг МВОК є можливість персоналізації навчання, що дозволяє студентам обирати власний темп і зосереджуватися на найбільш актуальних для них темах. Використання онлайн-курсів у традиційному та змішаному навчанні сприяє розвитку самостійності, критичного мислення та цифрових навичок. Водночас, їхня інтеграція вимагає чіткої стратегії, підтримки з боку викладачів, а також розвитку цифрової інфраструктури.

Таким чином, масові відкриті онлайн-курси є не лише допоміжним елементом освіти, а й потужним інструментом її трансформації. Для їх успішної інтеграції потрібен комплексний підхід, оновлення навчальних програм, цифрова підтримка та активне використання сучасних освітніх технологій. Впровадження МВОК у вищу освіту дозволяє підвищити ефективність навчання студентів, розширити доступ до якісної освіти та підготувати конкурентоспроможних фахівців у глобалізованому середовищі.

Список використаної літератури:

1. Pitman Isaac Course in Isaac Pitman Shorthand. A Series of Lessons in Isaac Pitman's System of Phonography. 2003. 241 p.
2. Charles Wedemeyer and the Foundations of Independent Study in Distance Education (2024). URL: <https://distancelearning.institute/growth-philosophy/charles-wedemeyer-foundations-independent-study-distance-education/> (дата звернення: 17.02.2025).
3. Michael G. Moore Theory of transactional distance. 1973. URL: <http://www.c3i.uni-oldenburg.de/cde/found/moore93.pdf> (дата звернення: 17.02.2025).
4. Holmberg Börje Theory and practice of distance education. 1995. URL: <https://library.yayabu.or.id/index.php?p=fstream-pdf&fid=95&bid=1431> (дата звернення: 17.02.2025).
5. Kerimbayev N., Kultun J., Abdykarimova S., Akramova A. LMS Moodle: Distance international education in cooperation of higher education institutions of different countries. 2016. URL: <https://arxiv.org/abs/1604.08693v1> (дата звернення: 17.02.2025).
6. Kasmad R. Massive Open Online Courses (MOOCs) as Catalysts of Change in Education During Unprecedented Times: A Narrative Review. 2023. URL: https://www.researchgate.net/publication/376988343_Massive_Open_Online_Courses_MOOCs_as_Catalysts_of_Change_in_Education_During_Unprecedented_Times_A_Narrative_Review (дата звернення: 17.02.2025).
7. Haleem A., Javaid M., Mohd A., Qadri R. Suman Understanding the role of digital technologies

- in education. *Sustainable Operations and Computers*. Vol. 3, 2022. P. 275-285. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2666412722000137?via%3Dihub> (дата звернення: 17.02.2025).'
8. Lan M., Khe Foon Hew Examining learning engagement in MOOCs: a self-determination theoretical perspective using mixed method. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*. Vol. 17. 2020. URL: <https://educationaltechnologyjournal.springeropen.com/articles/10.1186/s41239-020-0179-5> (дата звернення: 17.02.2025).
 9. Бацуровська І. В., Джаландінова А. М. Історія розвитку масових відкритих он-лайн курсів в освіті. *Миколаївський національний аграрний університет*. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3365/1/%D0%91%D0%B0%D1%86%D1%83%D1%80%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%86.%D0%92.%20%2C%20%D0%94%D0%B6%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%96%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%90.%D0%9C.%2B.pdf> (дата звернення: 17.02.2025).
 10. Кухаренко В. М. Відкриті дистанційні курси системи підвищення кваліфікації викладачів. *Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»*. URL: <https://2017.moodleoot.in.ua/course/view.php?id=108&lang=ru> (дата звернення: 17.02.2025).
 11. Мурашченко Т. В. Змішане та дистанційне навчання як спосіб доступу до якісної освіти. *Електронне наукове фахове видання «ВІДКРИТЕ ОСВІТНЄ Е-СЕРЕДОВИЩЕ СУЧАСНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»*, (3), 2017. С. 283–287. URL: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2017.3.28387> (дата звернення: 17.02.2025).
 12. Баштовий А. Як онлайн-курси змінюють систему освіти. *Vilage*. 2017. URL: <https://www.village.com.ua/village/life/teachers/262919-prometheus-ptymachenko> (дата звернення: 17.02.2025).
 13. Гавриленко С., Кашпур С., Сіроштан Я. Можливості українських масових відкритих онлайн-курсів у навчанні іноземної мови. *Актуальні питання підготовки сучасних учителів і викладачів іноземних мов*. Вісник № 21 (177). Серія: педагогічні науки. Чернівці, 2023. С. 78-82. URL: <https://visnyk.chnpu.edu.ua/index.php/visnyk/article/view/92> (дата звернення: 17.02.2025).
 14. Терлецька Т. Аналіз використання масових відкритих онлайн курсів в освітньому процесі університету на прикладі спеціальності «дошкільна освіта». *Електронне наукове фахове видання «ВІДКРИТЕ ОСВІТНЄ Е-СЕРЕДОВИЩЕ СУЧАСНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»*, (8). 2020. С. 136–146. URL: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2020.8.12> (дата звернення: 17.02.2025).
 15. Медведєва М. О., Жмурко О. І., Криворучко І. І., Ковтанюк М. С., Використання масових відкритих онлайн-курсів у підготовці майбутніх учителів інформатики. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті: інформаційна педагогіка. Вип. 33. Т. 2. 2021. С. 159-164. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2021/33/part_2/33.pdf (дата звернення: 17.02.2025).
 16. ТОП-12 освітніх майданчиків з безкоштовними онлайн-курсами. URL: <https://eukraine.org.ua/ua/news/top-12-osvitnih-majdanchikiv-z-bezkoshtovnimi-onlajn-kursami> (дата звернення: 17.02.2025).
 17. Тарасенко М. І. Способи підвищення мотивації студентів до вивчення іноземної мови. *Одеський національний економічний університет*. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/199587079.pdf> (дата звернення: 17.02.2025).
 18. Вергер Ірина Технологічні тренди та виклики 2024. URL: <https://www.linkedin.com/pulse/head-marketing-vector-usachina-%D1%96%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%B0-%D0%BA%D1%83%D0%B4%D1%80%D1%8F%D0%BD%D1%8C-0e1ke> (дата звернення: 17.02.2025).

Voronina K., Valiova T. The using MOOCs (massive open online course) in foreing languages teaching in higher schools based on the changing conditions

The modern educational process is undergoing significant transformations under the influence of digital technologies, globalisation and changes in the socio-economic environment. Massive open online courses (MOOCs) have become a powerful instrument for expanding access to quality education, especially in the field of foreign language learning. The main feature of MOOCs is their openness: courses are available to anyone, regardless of their place of residence, previous experience or level of education. Online courses have gained the particular importance in crisis situations, such as pandemics or military conflicts when the traditional educational models face limitations.

The article describes the use of massive open online courses (MOOCs) in the process of learning foreign languages in higher education institutions (HEIs), taking into account modern challenges such as military conflicts, pandemics and rapid technological changes. The article analyses the characteristic features of MOOCs, their impact on the effectiveness of the educational process and the possibility of integration into traditional and blended learning. The key advantages of using online courses in foreign language learning are

revealed, including the availability of educational materials, adaptability to individual student needs, flexibility in choosing the pace of learning and interactivity. Different approaches to personalization and motivation of students in digital learning, including the use of artificial intelligence, gamification and feedback are explored. The article considers the possibilities of continuous learning during military operations, the role of mobile platforms in providing access to educational content, and the particularities of supporting students in stressful situations. Particular attention is paid to the analysis of the experience of integrating MOOCs in the world's leading universities, such as Harvard University, MIT, Stanford University, as well as in domestic HEIs that cooperate with Prometheus, EdEra, WiseCow, VUM online and others. It is shown that the successful implementation of MOOCs requires an integrated approach, including support from teachers, development of digital infrastructure and development of hybrid learning strategies. It is noted that the integration of MOOCs into the higher education system contributes to the modernisation of the educational process, improving the quality of foreign language teaching and expanding access to quality education regardless of external circumstances.

Key words: massive open online courses (MOOCs), distance learning, foreign language learning, personalisation of education, motivation students, digital technology, adaptability, educational platforms, integration.